

Ruimtelijk beleid verblijfsrecreatie binnen de EHS (Heuvelrug):

2008MME15 bijlage

Schema van criteria en hulpmiddelen voor toetsing van significante aantasting van wezenlijke kenmerken en waarden (nee, tenzij)

Inleiding

Uitbreidingen van recreatiebedrijven kunnen leiden tot significante aantasting van de EHS. Wezenlijke waarden en kenmerken moeten daarbij worden ontzien. Door GS van de provincie Utrecht zijn vier hoofdaspecten aangewezen die bepalen welke waarden en kenmerken binnen de EHS als wezenlijk moeten worden aangemerkt:

1. De aanwezigheid van zones met bijzondere ecologische kwaliteit (bijzondere samenhang abiotische en biotische kenmerken, goed ontwikkelde systemen, zoals waardevolle oude boskernen)
2. Gebieden die bepalend zijn voor de aaneengeslotenheid en robuustheid van de EHS
3. De aanwezigheid van bijzondere soorten
4. De aanwezigheid van essentiële verbindingen (bijvoorbeeld foerageer- en migratieroutes).

Als de EHS op één van deze vier hoofdaspecten wordt aangetast, dan is er sprake van significante aantasting van de EHS en kan de ingreep niet plaatsvinden zoals beoogd. Er moet dan gekeken worden naar alternatieven.

Om te toetsen of er al of niet significante aantasting plaatsvindt, zijn gedetailleerdere beoordelingscriteria nodig. Deze criteria en bijbehorende hulpmiddelen en informatiebronnen worden hieronder per hoofdaspect verduidelijkt. Verscheidene hulpmiddelen zijn ook in het reguliere RO-traject al noodzakelijk en daarom niet nieuw. Een deel wordt momenteel nog door de provincie uitgewerkt of beter toegankelijk gemaakt.

In het GS-besluit is ook aangegeven dat via een quick scan een eerste oordeel gevraagd kan worden van de provincie. Indien daarbij nader onderzoek aanbevolen wordt, vanwege het ontbreken van noodzakelijke gegevens, dan zal via de quick scan de onderzoeksvraag toegespitst worden. In de begeleidende brief bij dit schema hebben GS de quick scan verder uitgewerkt. Vanwege het nog niet beschikbaar zijn van een aantal kaarten en databases zullen de eerste periode wat meer onderzoeken gevraagd moeten worden. Daarbij dient bedacht te worden dat dit onderzoek in de Nota Ruimte en het Streekplan een verantwoordelijkheid zijn van de initiatiefnemer, het beschikbaar stellen van kaarten en databases is een extra service van de provincie aan de initiatiefnemer.

Toelichtingen

1. Zones met bijzondere ecologische kwaliteit

Wordt verdeeld in actueel en potentieel. Actueel: wat er nu is, potentieel: aangewezen natuurdoelen, die in detail in het veld bepaald moeten worden op basis van aanwezige abiotische omstandigheden (bodem, grond- en oppervlaktewater, milieu etc.) (tekst nog pm).

Toetsaspecten significantie	Toelichting	Informatiebron	Regulier RO of extra
ACTUELE WAARDEN			
1. Provinciale natuurwaardering Aantasten van gebieden met de natuurwaarden "uitstekend" en "goed".	Om de kwaliteit van natuur te kunnen beschrijven wordt gebruik gemaakt van natuurwaardering van locaties. De natuurwaardering voor een locatie kan worden gedefinieerd als de mate van voorkomen van karakteristieke soorten, uitgedrukt in een schaal van uitstekend – goed – redelijk – matig. Hiervoor worden	<ul style="list-style-type: none">– De website "Buiten in beeld" is nuttig voor een eerste oriëntatie op waar hoge natuurwaarden zijn en mogelijk significante aantasting plaats kan vinden.– Voor toepassing kunnen gedetailleerde kaarten met gegevens worden	Ook voor het reguliere RO-traject dienen actuele natuurwaarden in kaart te worden gebracht ter bepaling van de passende bestemming en voor de natuurtoets t.b.v. de Flora- en Faunawet.

	<p>natuurgegevens gebruikt die de provincie heeft verzameld in de EcoDataBank. Op de provinciale website "Buiten in Beeld" (http://www.provincie-utrecht.nl/buiteninbeeld) wordt de systematiek en berekening van die natuurwaardering uitgelegd. Tot nu toe zijn deze berekeningen alleen toepasbaar op de floragegevens. N.B.: niet van alle plekken in de provincie zijn gegevens beschikbaar. Dit betekent dat ook als het niet op de kaart staat, er wel natuurwaarden aanwezig kunnen zijn. Op de kaarten zal dit zoveel mogelijk zichtbaar gemaakt worden, op dit moment is dat nog niet voor 100% het geval.</p>	<p>aangevraagd via natuurinfo@provincie-utrecht.nl.</p> <ul style="list-style-type: none"> - In de toekomst is het de bedoeling dat de kaartlagen ook digitaal (als shp- of jpg-bestand) direct kunnen worden gedownload van het provinciale portaal voor toepassing in documenten en programma's van gemeenten en onderzoeksbureaus. 		
<p>2. Oude boskernen</p> <p>Aantasten van oude boskernen van de categorie "zeer waardevol" en "bijzonder waardevol".</p>	<p>Oude boskernen zijn actuele groeiplaatsen van autochtone bomen en struiken welke afstammelingen zijn van oorspronkelijk inheemse flora die na de ijstijd op eigen kracht Nederland heeft bereikt. De groeiplaats kan zowel bos betreffen als ook een houtwal of een enkele boom of struik welke als relict van het oorspronkelijke bos te beschouwen is. De provincie heeft voor de Heuvelrug de oude boskernen op grond van oude topografische kaarten en veldonderzoek in kaart gebracht. De boskernen zijn in drie waardeklassen ingedeeld.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - De kaart kan worden aangevraagd via natuurinfo@provincie-utrecht.nl. - In de toekomst is het de bedoeling dat de kaart ook digitaal (als shp- of jpg-bestand) direct kan worden gedownload van het provinciale portaal. 	<p>Worden door de provincie ook in reguliere plantoetsing in overwegingen meegenomen.</p>	
<p>3. Biodiversiteitsgebieden</p> <p>Aantasten van een prioritair biodiversiteitsgebied dat geheel of gedeeltelijk is gelegen binnen de EHS.</p>	<p>Uit het Biodiversiteitsverdrag van Rio de Janeiro, door Nederland medeondertekend, vloeien inspanningsverplichtingen t.a.v. het behoud van gebieden van belang voor het behoud van biodiversiteit voort. Voor Utrecht worden deze gebieden momenteel op kaart gezet op basis van een optelling van ecologische kwaliteiten. Er komen twee categorieën: 'prioritair' en 'van belang'.</p>	<p>Nog in voorbereiding. Omdat het hier om slechts enkele speciale gebieden gaat (de "parels") kan deze kaart niet als vervanging van de natuurwaardering worden gebruikt en dient alleen ter aanvulling.</p>	<p>Nieuw, zal echter ook in reguliere RO-afweging betrokken gaan worden.</p>	

POTENTIËLE WAARDEN				
<p>Natuurdoelen (UNAT's) zoals vastgelegd in de Natuurgebiedsplannen. Abiotische omstandigheden voor bijzondere ecologische kwaliteiten.</p>	<p>Bij dit aspect is een deskundigenoordeel niet altijd te voorkomen omdat de criteria niet hard te krijgen zijn. Het is een zelfstandige afweging waarbij de actuele waarden, de potentiële waarden en de abiotische omstandigheden een plaats innemen. Deze weging kan alleen locatiespecifiek gemaakt worden op basis van basismateriaal op kaarten / in databases en aanvullend gericht veldonderzoek Noot: in de oudere natuurgebiedsplannen wordt bij de toewijzing van natuurdoeltypen gesuggereerd dat op basis van basiskaarten eenvoudig een doeltype toe te wijzen is. Dat is een onterechte suggestie omdat de basiskaarten die mate van detail helemaal niet hebben. Nu worden clusters van mogelijke doeltypen toegewezen waar op grond van de terreinsituatie uiteindelijk een keuze wordt gemaakt door DLG in overleg met de eigenaar.</p>	<p>Diverse kaarten met grondwaterbodem en andere gegevens. Uiteindelijk wordt gestreefd naar een kaart met daarop aangegeven waar de abiotische omstandigheden goed tot zeer goed zijn.</p>	<p>Verschillende kaarten met abiotische kwaliteiten die nu ook reeds voor reguliere plantoetsing gebruikt worden: watertoets, aardkundige waarden, stiltegebied etc. De komende jaren zullen deze kaarten aangevuld / steeds geactualiseerd worden.</p>	

2. Aaneengeslotenheid en robuustheid

Toetsaspecten significantie	Toelichting	Informatiebron	Regulier RO of extra
Opsplitsing van een gebied Verkleining van een gebied	Beide begrippen staan voor het tegengaan van versnippering. Bestaande versnippering wordt nu bestreden met faunavoorzieningen, ecoducten, afsluiten van wegen en afbraak van gebouwen.	Kaart met (grote) natuureenheden (absoluut en relatief t.o.v. omgeving): nog te maken.	Het toetsen op dit onderdeel is in principe gebruikelijk, ook als nee tenzij niet aan de orde is: ook versnippering van andere delen van het landelijk gebied is ongewenst.

3. Bijzondere soorten

Toetsaspecten significantie	Toelichting	Informatiebron	Regulier RO of extra
1. Flora- en faunawet (Ffw) Negatieve gevolgen voor beschermde soorten uit tabel 2 en 3 Ffw.	Dit zijn soorten die wettelijk zijn beschermd. Meer informatie via de website van LNV (www.minlnv.nl) en dan zoeken op beschermde soorten of kijk in de soortendatabase op de site).	<ul style="list-style-type: none"> - Gegevens van beschermde soorten kunnen worden opgevraagd bij de provinciale EcoDataBank via natuurinfo@provincie-utrecht.nl. Overigens kunnen alleen door de provincie zelf verzamelde gegevens worden geleverd (i.v.m. auteursrechten derden). - Gegevens van beschermde soorten kunnen ook worden aangekocht bij het Natuurloket http://www.natuurloket.nl. 	Regulier.
2. Bedreigde soorten van de Rode lijsten en Oranje lijsten Negatieve gevolgen voor bedreigde soorten uit de categorieën "bedreigd", "ernstig bedreigd" of "op het punt van verdwijnen" van de Rode en/of Oranje Lijsten.	Als uitwerking van het overheidsbeleid uit Taakstelling 8 van de rijksnota 'Natuur voor mensen, mensen voor natuur' (2000) en de internationale verplichtingen zijn landelijke Rode lijsten van bedreigde en kwetsbare dieren en planten opgesteld. Daarbij is wettelijk vastgelegd dat de overheid zich inzet voor de bescherming van deze soorten en dat zij het onderzoek én werkzaamheden die nodig zijn voor de bescherming van deze Rode lijstsoorten dient te bevorderen. Analooq aan de methodiek en de intentie waarmee de Rode lijsten landelijk opgesteld zijn is in het provinciale Beleidsplan Natuur en Landschap opgenomen dat het provinciale soortenbeleid zich richt op in Utrecht bedreigde en kwetsbare soorten. De Oranje lijst voor fauna is door GS bekrachtigd is in 1997 en voor flora in 2001. Hierbij is bepaald dat de Oranje lijsten specifiek gebruikt zullen worden voor het toetsen van subsidieaanvragen en bij plantoetsing.	<ul style="list-style-type: none"> - Gegevens van bedreigde soorten kunnen worden opgevraagd bij de provinciale EcoDataBank via natuurinfo@provincie-utrecht.nl. Overigens kunnen alleen door de provincie zelf verzamelde gegevens worden geleverd (i.v.m. auteursrechten derden). - Gegevens van bedreigde soorten (alleen Rode lijsten) kunnen ook worden aangekocht bij het Natuurloket http://www.natuurloket.nl. 	Regulier (wordt doorgaans bij natuurtoetsen voor de Ffw meebeschouwd).

5. Essentiële verbindingen

Toetsaspecten significantie	Toelichting	Informatiebron	Regulier RO of extra	
<p>1. Ecologische verbindingzones, Robuuste verbindingen, en ecoducten en faunapassages (<i>tussen</i> kerngebieden EHS).</p> <p>Door ingreep wordt een verbinding "ernstig belemmerd", dan wel kan niet meer gerealiseerd worden.</p>	<p>Ecologische verbindingzones hebben als doel om kerngebieden van de EHS met elkaar te verbinden en barrières als wegen passerbaar te maken voor flora en fauna. Rijk en provincie hebben hiertoe verschillende verbindingen aangewezen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Doelsoorten zoals genoemd in het "Werkdocument Ecologische Verbindingszones provincie Utrecht" (1993) en de natuurgebiedsplannen. - Doelsoorten zoals genoemd in het rijks- en provinciale beleid m.b.t. robuuste verbindingen. (Afsprakendocument LNV - Provincies van november 2003 en technische uitwerking in Handboek voor Robuuste verbindingen (Alterra) - Eisen verbindingzones per doelsoort zoals onder andere beschreven in modellen Alterra ("Tover"), op te vragen bij provincie of te beoordelen door Quick scan-toetsers. 	<p>Regulier.</p>	
<p>2. Foerageer- en migratieroutes (<i>binnen</i> kerngebieden EHS).</p> <p>Door een ingreep wordt een verbinding "ernstig belemmerd" dan wel kan niet meer gerealiseerd worden.</p>	<p>Dit zijn routes die binnen kerngebieden van de EHS liggen en die gebruikt worden door dieren om van rust- naar foerageer plaats te komen, seizoensmigratie e.d. Te denken valt aan bijvoorbeeld wildwissels of bomenlanen voor vleermuizen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Gegevens in provinciale EcoDataBank en Natuurloket. - Extra onderzoek of externe bronnen. Aanvullend onderzoek is nodig, afhankelijk van situatie en voorkomen van soorten in de buurt. Ter beoordeling aan Quick scan-toetsers. 		

Versie 10 december 2007